

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่: องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และผลกระทบต่อความ
มั่นคงของสังคมไทยในจังหวัดเพชรบุรี

**Non-Traditional Threats: Elements, Indicators and its Impacts
on Thai Social Security in Phetchaburi Province**

นพ เฟื่องฟู, พระครูสุนทรวัชรกิจ,
พระครูอุดมเจติยารักษ์, ณัฏฐพัชร์ โฆษิตเลิศ,
ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า, อนุชา พละกุล และมะลิ ทิพย์ประจง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**Nope Fuangfoo, Phrakhru Sunthonwatcharakit,
Phrakhru Udomchetyarak, Natthapat Khositlert,
Siripen Suthsansanga, Anucha Bhalakula and Mali Thipprajong**
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: puen29.1986@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) และผสมผสาน จากการศึกษาเอกสารจากพระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำราทางวิชาการ วารสารและสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 26 รูป/คน การอภิปรายกลุ่ม (Focus group) 10 คน และการตอบแบบสอบถามจำนวน 206 ชุด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภัยคุกคามที่บ่งชี้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 2) เพื่อศึกษาถึงวิธีการและแนวทางการจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของภาครัฐและชุมชนในปัจจุบัน และ 3) เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อสังคมในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหา นำไปสู่การรักษาความความมั่นคงแบบยั่งยืนต่อไป สาระสำคัญมีดังนี้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมไทยในระดับชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กำหนดไว้ 9 ประเภทหลักๆ ได้แก่ 1) ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม 2) ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง 3) การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลง

วันที่รับบทความ: 14 เมษายน 2563; วันที่แก้ไขบทความ 27 เมษายน 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 28 เมษายน 2563

Received: April 14, 2020; Revised: April 27, 2020; Accepted: April 28, 2020

ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด 5) ความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 6) การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ 7) แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง 8) ยาเสพติด และ 9) ความยากจน สำหรับในระดับท้องถิ่น พื้นที่จังหวัดเพชรบุรีสามารถแยกย่อยออกมาได้จำนวน 20 ประเภท ที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของสังคม 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านการเมืองการปกครอง เช่น ความแตกแยกด้านความคิดของคนในสังคม การบุกรุกที่สาธารณะ 2) ด้านเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน อุทกภัย ปัญหาขยะล้นเมือง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ยาเสพติด เทคโนโลยีสารสนเทศ (Smart phone) 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การเผาทำลายป่า มลพิษทางอากาศและน้ำเน่าเสีย ทั้งนี้ ภัยคุกคามประเภทหนึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงได้หลายด้าน เช่น อุทกภัยส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและชุมชน ต่างมีความร่วมมือกันในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และแก้ปัญหาภัยคุกคามดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติบางประการที่ทำให้การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จโดยสมบูรณ์ สำหรับแนวทางที่จะดำเนินการป้องกัน แก้ปัญหาให้เกิดความมั่นคงแบบยั่งยืน มีแนวทางดังนี้ 1) ผลกระทบทางด้านการเมืองการปกครอง ความขัดแย้งหรือความแตกแยกทางความคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของคนในจังหวัดเพชรบุรีในปัจจุบันไม่รุนแรง ส่วนความขัดแย้งทางผลประโยชน์และกลุ่มอนุรักษ์กับกลุ่มพัฒนานั้นมีอยู่เป็นลักษณะประจำ สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยตกลงกันได้ในระดับท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาล 2) ด้านเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน ในภาพรวมภาครัฐต้องแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะเกษตรกรที่ถูกเอาเปรียบด้วยวิธีการต่างๆ จากพ่อค้าคนกลางและนายทุน นอกจากนั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนต่อยอดโครงการที่รัฐดำเนินการอยู่แล้วให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น โครงการแก้ปัญหาน้ำนอกระบบ โครงการแก้ปัญหาค้างคาว โครงการไทยนิยมยั่งยืน รวมทั้งโครงการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบการจัดการน้ำและการคมนาคม โดยการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เป็นภัยคุกคามรุนแรง คือ ยาเสพติดและเทคโนโลยีสารสนเทศ (มือถือ) แนวทางในการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน ดำเนินการได้โดยการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะในระดับตำบล โดยมีการบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนและภาคเอกชน

ร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์ให้ทุกชุมชนเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามดังกล่าวพร้อมกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นภัยคุกคามที่สำคัญคือ การเผาทำลายป่า ปัญหาขยะล้นเมือง และการบุกรุกที่สาธารณะ เพราะเป็นตัวสร้างมลพิษและทำลายสภาพแวดล้อมที่รุนแรง การแก้ปัญหาในภาพรวมเป็นลักษณะเดียวกันกับด้านสังคมและวัฒนธรรมคือการสร้างชุมชนเข้มแข็ง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ อาจสรุปได้ว่า กลไกสำคัญที่เป็นรูปธรรมที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้แบบยั่งยืน ประกอบด้วย 1) การสร้างชุมชนเข้มแข็ง (Strong Communities) เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 2) การนํานโยบายไปปฏิบัติ (Implementation) อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง 3) หลักธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นหลักการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ 4) การบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement) เพื่อให้กฎหมายมีฤทธิ์ 5) การป้องกันการทุจริตหรือประพฤติดีมิชอบ (Corruption) เพื่อควบคุมความประพฤติของผู้ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมี หลักปรัชญาและหลักธรรมที่สามารถนำมาเป็นแนวทางเสริมสร้างให้สังคมมั่นคงยั่งยืนได้อีกหลายประการ เช่น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศีล 5 อปปรยานิยธรรม 7 และสราณียธรรม 6 เป็นต้น

คำสำคัญ: ภัยคุกคามรูปแบบใหม่; องค์ประกอบ; ตัวบ่งชี้; ผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมไทย

Abstracts

This research is a qualitative and integrated research deriving from studying Tripitaka, theses, research reports, academic texts and journals as well as mass media related. Other significant data came from interviewing a group of 26 persons, a focus group of 10 persons and the questionnaire answerers of total 206 sets. The objectives of this research are 1) to study the elements of threats which indicate to be non - tradition threats 2) to study the methods and approaches the government and communities have managed with non - traditional threats and 3) to analyze the impacts of those threats on society in Phetchaburi Province and propose preventive measures to solve problems for sustainable security.

National Security Council, Thailand has categorized 9 main non – traditional threats which effect security of Thai society at national level as follows 1) dissent arising from different thinking of people in society 2) lack

of confidence to regime and political institutes 3) the imbalance of natural resources and environmental management 4) disasters from natural environmental change and pandemics 5) security in 3 southern border provinces of Thailand 6) terrorism and transnational crimes 7) migrant workers and illegal immigration 8) drugs and 9) poverty. Anyway, the threats in Phetchaburi Province can be subdivided into 20 types under 4 main sectors following 1) social threats such as division derived from different thinking of people, public space invasion 2) economic threats such as poverty, flooding, city's overflowing garbage 3) cultural and social threats such as drugs, information technology (smart phone) 4) environmental and natural resources threats such as wildfire destruction, air and water pollution. Moreover, one threat can affect many sides of security such as extreme floods have serious economic, social and environmental impacts.

As being assigned, public sectors and communities work together continually in monitoring, inspecting and tackling such threats. Anyway, there are practical difficulties that bar them from implementation. And these are problem solving guidelines for sustainable security 1) political aspect, division in political thinking of people in Phetchaburi Province at present are not serious. Conflict of interest between developers and conservatives still remain but can be tackled thru reconciling and good governance approach. 2) For economy, the authorities should seriously settle the income disparity especially investors and intermediary persons who unkindly take advantage of farmers. The government should also focus on existing projects and continue delivering tangible results such as informal debts, Thai Niyom Yangyuen including infrastructure projects concerning water management and communication thru turning policy into more efficiently practice 3) serious cultural and social threats are drugs and information technology (smart phone) which can be tackled by building strong communities especially at tambon level by integrating public sectors with houses, temples, schools, communities and private sectors. Public relations is essential to make communities understand what non – traditional threats and their impacts are. Moreover, law enforcement are needed. 4) for environment and natural resources , wildfire destruction, city's overflowing waste and public space invasion cause pollution and destroy environment. These problems should be solved by creating strong communities, using good governance and allowing law enforcement to work effectively.

In conclusion, the essential and practical mechanism for resolving non-traditional threats sustainably are 1) strengthen the communities thru projects such as Keeping Five-Precepts in Villages 2) policy implementation which is the responsibility of the authorities 3) good governance 4) law enforcement 5) prevent corruption. Besides, many philosophy and dhamic principles could be used to support secure and sustainable society building

such as economy sufficiency, 5precepts, Aparihaniyathamma 7 and Saraniyathamma 6.a

Keywords: Non-Traditional Threats; Elements; Indicators; Impacts On Thai Social Security

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับอันตรายจากภัยคุกคามด้านต่างๆ ที่ซับซ้อนและหลากหลายมิติ ทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ สืบเนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม กระแสโลกาภิวัตน์และนวัตกรรมต่างๆ เช่น ทางด้านเศรษฐกิจ มีความเหลื่อมล้ำ มีบริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนและแสวงประโยชน์ ทางด้านการเมือง มีความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคม ด้านวัฒนธรรม มีนวัตกรรมวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามามีอิทธิพลขึ้นทำให้ค่านิยมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม จากการเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศและการบุกรุกที่สาธารณะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันตรายหรือภัยคุกคามดังกล่าวเรารวมเรียกว่า ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threats) ซึ่งยังไม่มีผู้ใดให้คำนิยามไว้ชัดเจน แต่อาจสรุปในภาพรวมได้ว่า คือ อันตรายหรือภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัย ความสงบสุข และการพัฒนาของสังคมและมนุษยชาติ หรือภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเกือบทุกมิติที่เกิดขึ้นหลังยุคสงครามเย็น (คณะรัฐมนตรี, 2560 : 1)

ในระดับโลกกลุ่มของนายคริสต แอบบอต, พอล โรเจอร์ส และจอห์น สโลโบดา เขียนหนังสือ “Global Response to Global Threats” เผยแพร่ออกมาในปี 2549 กำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่สำคัญไว้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) ภัยจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) 2) ภัยจากการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากร (Competition over Resources) 3) ภัยจากการเกิดขึ้นใหม่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมใหญ่ (Marginalization of the Majority World) และ 4) ภัยจากการแพร่ขยายอิทธิพลทางทหาร (Global Militarization) ปีต่อมาสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในระดับชาติของไทยไว้ 9 ประเภท ได้แก่ 1) ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม 2) ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง 3) การขาดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด 5) ความมั่นคงในพื้นที่สาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ 6) การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ 7) แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง 8) ยาเสพติด และ 9) ความยากจน

ในระดับท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี มีภัยคุกคามรูปแบบใหม่หลายประเภท ได้แก่ ทางด้านการเมืองการปกครอง เช่น ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม การหลบหนีเข้าเมือง การบุกรุกที่สาธารณะ ด้านเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน อุทกภัย แรงงานต่างด้าว ด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ยาเสพติด เด็กแว้น เทคโนโลยีที่สมัยใหม่ (smart phone) การคอร์รัปชัน ค่านิยมต่างประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศ น้ำเน่าเสีย ไฟป่า ขยะล้นเมือง น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง ทั้งนี้ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ประเภทหนึ่งอาจมีผลกระทบเป็นภัยคุกคามกับปัญหาต่างๆ หลายประเภท เช่น อุทกภัยมีผลกระทบต่อสังคมและชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมืองการปกครอง เป็นต้นผู้วิจัยจึงประสงค์ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการจัดการกับภัยคุกคามต่างๆ ให้ลดน้อยลงหรือก่อให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงได้แบบยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่บ่งชี้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อสังคม
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดการที่เกี่ยวข้องของภาครัฐและชุมชนของสังคมในปัจจุบัน
3. เพื่อวิเคราะห์ ตีความ ประเมินผลและผลิตเอกสารการเรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อสังคมและแนวทางการป้องกันที่นำไปสู่การรักษาความมั่นคงในรูปแบบที่ยั่งยืน

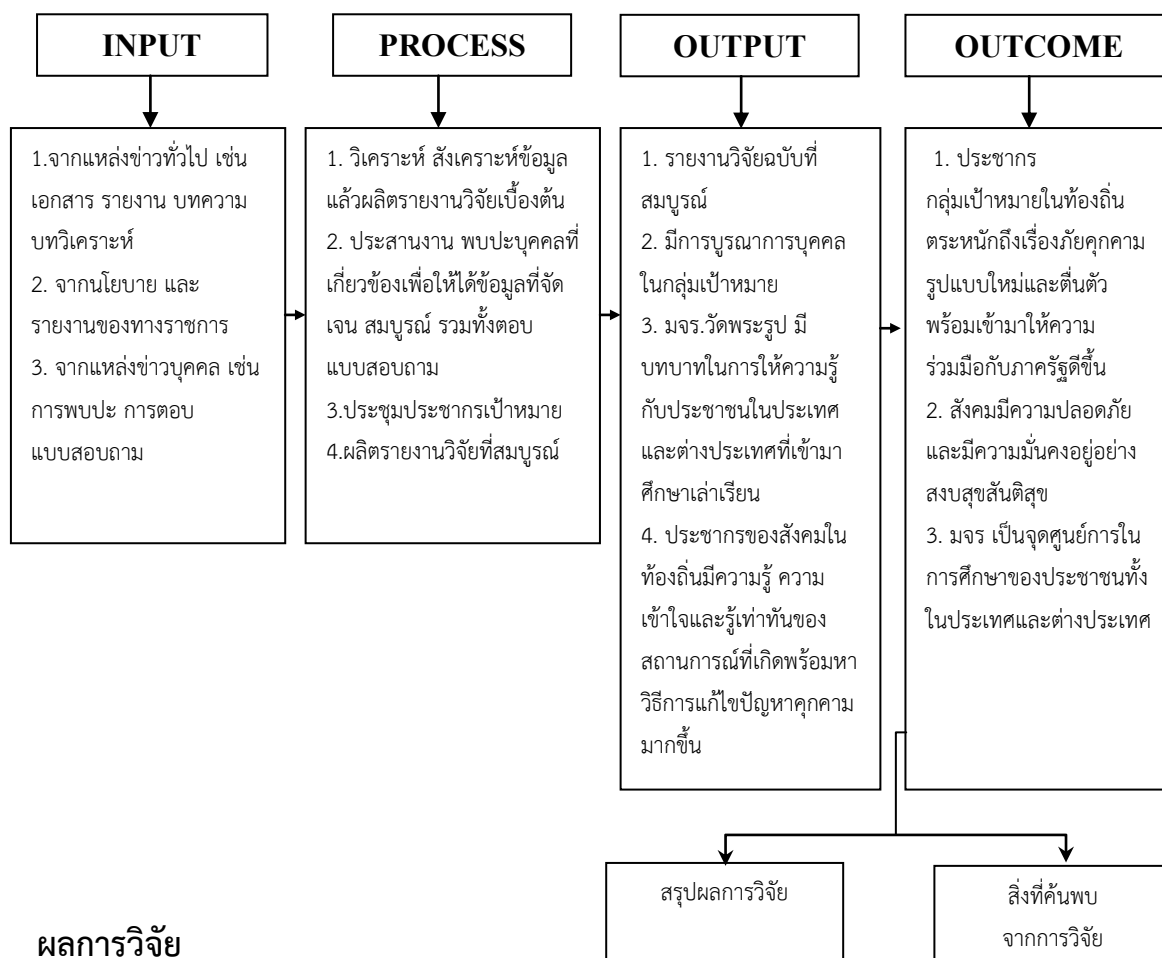
ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือ รายงานการวิจัย ตำราและสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่

เกี่ยวข้องกับภาครัฐและผู้นำชุมชน จำนวน 26 รูป/คน จัดประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) จากผู้มีความรู้และประสบการณ์ในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 10 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการทอแบบสอบถามบุคคลในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 206 ชุด แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์จากการตอบแบบสอบถาม กลับมาของกลุ่มตัวอย่างและการลงไปสัมภาษณ์บุคคลหรือว่าการจัดกลุ่มให้ข้อมูล แล้วผลิตเป็นรายงานวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ ด้านการศึกษาและการพัฒนาหาวิธีการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในอนาคตต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางและเป้าหมายของการศึกษา ตามกระบวนการดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารูปแบบประกอบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ยังเชื่อว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
		N =206	($\bar{x}$)	S.D.	แปลผล
1	ท่านรับรู้ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในปัจจุบัน	206	3.63	.986	มาก
2	ท่านรับรู้ถึงผลกระทบจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในชุมชนในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน	206	3.50	.966	มาก
3	ท่านทราบถึงตัวบ่งชี้ว่ามีภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมที่อาศัยอยู่	206	3.40	.957	ปานกลาง
4	การรับรู้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีลักษณะเป็นรูปธรรมชัดเจน	206	3.37	.998	ปานกลาง
5	ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีผลกระทบต่อครอบครัวหรือตัวท่านเองมากน้อยเพียงใด	206	3.30	1.006	ปานกลาง
รวมผล			3.44	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารูปแบบประกอบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ยังเชื่อว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พบว่า การรับรู้ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในปัจจุบัน มีค่า $\bar{x} = 3.63$ ส่วนค่า S.D. = .986 มีผลการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับมาก การรับรู้ถึงผลกระทบจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในชุมชนในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน มีค่า $\bar{x} = 3.50$ ส่วนค่า S.D. = .966 มีผลการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับ มาก การทราบถึงตัวบ่งชี้ว่ามีภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมที่อาศัยอยู่ $\bar{x} = 3.40$ ส่วนค่า S.D. = .957 มีผลการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง การรับรู้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีลักษณะเป็นรูปธรรมชัดเจน $\bar{x} = 3.37$ ส่วนค่า S.D. = .998 มีผลการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีผลกระทบต่อครอบครัวหรือตัวท่านเองมากน้อยเพียงใด $\bar{x} = 3.30$ ส่วนค่า S.D. = 1.006 มีผลการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษารูปแบบประกอบ

ของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่บ่งชี้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่โดยรวม มีค่า $\bar{x} = 3.44$ ส่วนค่า $S.D. = 0.98$ มีผลการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตัวบ่งชี้ การดำเนินการของภาครัฐและชุมชน และแนวทางการแก้ปัญหาที่นำไปสู่ความมั่นคงแบบยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีพบว่าที่สำคัญ มี 20 ประเภท ได้แก่

1. อุทกภัย เกิดจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่บุคคลในพื้นที่เป็นผู้กระทำ

2. แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวในจังหวัดเพชรบุรีส่วนมากเป็นแรงงานจาก 3 สัญชาติ ได้แก่ เมียนมามากที่สุด ตามด้วยลาวและกัมพูชา มีทั้งหมด 21,150 คน (มีนาคม 2562) กระจายอยู่ทุกอำเภอ ที่อำเภอเขาย้อยมากที่สุดเพราะเป็นเขตโรงงานอุตสาหกรรม แรงงานเหล่านี้ส่วนมากเป็นแรงงานที่เข้าเมืองโดยถูกต้อง แต่ก็ยังมีประเภทแอบแฝงหลบหนีเข้าเมือง และมีบุคคลสัญชาติอื่นๆ เช่น เวียดนาม อินเดีย บังคลาเทศ รวมอยู่ด้วย กลุ่มคนเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาแรงงานนอกระบบ อาชญากรรม การค้ามนุษย์ บางคนนำครอบครัวเข้ามาด้วยทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและการแย่งชิงการบริการทางด้านสาธารณสุข การศึกษา ทำให้ภาครัฐต้องเสียงบประมาณดูแลและยากต่อการควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคระบาดอุบัติซ้ำ

3. ยาเสพติด ส่วนมากเป็นยาบ้าซึ่งมีระบาดอยู่ทั่วไป ยาไอซ์ระบาดอยู่มากตามสถานที่ท่องเที่ยว เป็นภัยคุกคามที่ทำลายสุขภาพ ความสามารถของบุคคล ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความปลอดภัยของสังคมและความมั่นคงของชาติ

4. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาสำคัญคือการเผาป่า การลักลอบตัดไม้ การล่าสัตว์ป่า การบุกรุกพื้นที่ป่า

5. ความยากจน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นภัยคุกคามที่รุนแรงของจังหวัดเพชรบุรี แต่ยังมีประชากรที่มีหนี้สินและไม่มีงานทำอยู่จำนวนมากเช่นกัน คนที่อยู่ในวัยทำงานไม่มีงานทำซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลือกงานและไม่ต้องการทำงานหนัก งานยากและงานสกปรก ประกอบกับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้การดำรงชีพในปัจจุบันต้องมีเงินใช้จ่าย รายจ่ายจึงมีมากทำให้เป็นหนี้เป็นสิน โดยเฉพาะเกษตรกรยังคงอยู่ในภาวะยากลำบากทั้งจากปัญหาค่าครองชีพสูง ค่าปุ๋ย ค่าวัสดุที่นำมาใช้ทางการเกษตร และขาดที่ทำกินที่เป็นของตนเอง

6. เด็กวันยามวิกาล การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนสาธารณะในเวลาค่ำคืนของเยาวชน ทั้งบนถนนสายหลัก (เพชรเกษม) ถนนสายรองและถนนระหว่างหมู่บ้านบางพื้นที่ ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของชุมชนและรบกวนการพักผ่อนของชาวบ้านทั่วไป กีดขวางการจราจรหรือก่อให้เกิดอุบัติเหตุอยู่เป็นลักษณะประจำ

7. ขยะที่สร้างมลพิษ มีทั้งขยะจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เลิกใช้แล้ว เช่น ทีวีที่นายทุนนำเข้ามาฝังกลบในเขตอำเภอเขาย้อย ขยะจากโรงงานอุตสาหกรรมและพลาสติกซึ่งมีปริมาณมากในปัจจุบัน ประกอบกับการดำเนินการกำจัดขยะที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ขยะกลายเป็นขยะที่มีมลพิษทำลายสภาพแวดล้อมและเป็นอันตรายกับผู้บริโภคและผู้พักอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงมาก

8. น้ำเน่าเสีย ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี ปล่อยน้ำเสียทิ้งลงสู่แม่น้ำเพชรบุรีโดยไม่ผ่านระบบการบำบัดน้ำเสีย เมื่อมีปริมาณมากขึ้นก่อให้เกิดน้ำในแม่น้ำเน่าเสียมีกลิ่นเหม็นในบางช่วง และมีแนวโน้มว่าจะมีมากขึ้นซึ่งต้องการการแก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ภาครัฐและชุมชนยังไม่มีมาตรการที่แก้ปัญหาที่ชัดเจน ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบยั่งยืน ควรมีมาตรการตรวจสอบและรณรงค์ให้ประชาชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัวที่อยู่ริมแม่น้ำลำคลองทั่วไปใช้ระบบบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่แม่น้ำ ลำคลองสาธารณะ ซึ่งสามารถดำเนินการได้เพราะการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็กไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายมากจนเกินไป

9. ไฟป่า ปัจจุบันส่วนมากเกิดจากการกระทำของบุคคล เช่น เผาป่าเพื่อการเกษตร ย่องไก่ (การเผาใบไม้แห้งเพื่อไม่ให้เกิดเสียงดังขณะย่องเข้าไปยิงไก่หรือล่าสัตว์ป่า) หรือเก็บพืชผักบางชนิด และการเผาป่าด้วยความประมาทหรือคึกคะนอง ซึ่งเมื่อเกิดไฟลุกลามเป็นไฟป่าย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ทำการเกษตรและบ้านเรือนที่พักอาศัยของชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียง

10. เทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ (smart phone) เป็นเสมือนสิ่งเสพติดประเภทหนึ่ง ขณะใช้งานจะแผ่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่สามารถทำลายสายตาและระบบประสาทได้ นอกจากนี้ การเสพติดโทรศัพท์มือถือมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว สังคมและยังเป็นต้นเหตุของอุบัติเหตุและอาชญากรรมด้านต่างๆ ได้อีกด้วย

11. อาหารเร่งการเจริญเติบโตและอาหารขยะ (Junk food) เป็นอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือคุณค่าทางโภชนาการเท่าที่ควร นอกจากนั้น อาหารบางชนิดที่มีสารเคมีที่เป็นอันตรายเจือปน เช่น สารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยงเมื่อบริโภคมากๆ อาจทำให้เกิดโรคกล้ามเนื้อกระดูก โรคหัวใจ ส่วนอาหารที่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตเร็ว สามารถก่อให้เกิดโรคอ้วน โรคเบาหวาน และโรคซึมเศร้าได้ อาหารดังกล่าวเป็นภัยใกล้ตัวที่เป็นภัยต่อสังคมมาก โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

12. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม จังหวัดเพชรบุรีไม่มีความคิดแตกแยกทางด้านการเมืองการปกครองที่รุนแรง ความขัดแย้งหรือการเลือกข้างจะมีเฉพาะในช่วงที่มีการแข่งขันในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ แตกต่างจากในอดีตที่มีความรุนแรงถึงขั้นก่ออาชญากรรมต่อกัน ส่วนความแตกแยกทางด้านอื่นมีปรากฏอยู่บ้าง

13. การกระทำความผิดตามแนวชายแดน ปัจจุบันตรวจพบว่าการบุกรุกที่สาธารณะ ลักลอบเข้าเมืองและต้องสงสัยว่ามีการลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาทางชายแดน เขตอำเภอแก่งกระจาน เรื่องการขนยาเสพติดยังไม่พบหลักฐานชัดเจนแต่มีความเป็นไปได้สูงเนื่องจากช่องทางอื่นมีตรวจสอบและควบคุมเข้มงวด ผู้ประพฤติดังกล่าวจึงหลีกเลี่ยงโดยการเปิดช่องทางใหม่เป็นทางเลือก เจ้าหน้าที่จึงต้องเตรียมป้องกันและปราบปราม การดำเนินการของภาครัฐและชุมชนมีการเฝ้าระวัง ตรวจสอบและปราบปรามอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังปรากฏการกระทำความผิดอยู่เสมอ แนวทางการแก้ไขปัญหายุ่งยากดำเนินการได้ โดยภาครัฐและชุมชนร่วมมือกันให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น สร้างเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังตรวจสอบ ผู้บุกรุกป่า ผู้ล่าสัตว์ป่า ผู้ลักลอบเข้าเมือง ลักลอบขนยาเสพติด ทั้งนี้ ต้องเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ตามจุดสำคัญ ซึ่งต้องมีทั้งการเฝ้าตรวจประจำพื้นที่และการลาดตระเวน รวมทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

14. การบุกรุกที่สาธารณะในเขตอนุรักษ์ เป็นความขัดแย้งทางความคิดของฝ่ายอนุรักษ์กับฝ่ายพัฒนา เช่น ชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณเขาพะเนินทุ่ง ชุมชนคัดค้านฝ่ายเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติที่ต้องการเข้าไปพัฒนาถนนเส้นทางขึ้นเขาพะเนินทุ่งเพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยว

15. น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดจากธรรมชาติตามแนวชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัดเพชรบุรี ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินทั้ง

ของรัฐและประชาชน เสียทัศนียภาพตามธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่เคยเป็นจุดขายที่สำคัญของชุมชนชาวทะเล น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง เป็นภัยคุกคามที่เกิดจากธรรมชาติ มีความรุนแรงอยู่ในระดับปานกลาง ภาครัฐและชุมชนมีการดำเนินการแก้ปัญหาอยู่ตามสถานการณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นปัญหาใหญ่เกินกว่าที่จะแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น รัฐบาลส่วนกลางจึงจัดทำโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในช่วงปี 2561-2565 แล้ว โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ จึงควรสนับสนุนและผลักดันแผนงานโครงการดังกล่าวให้เกิดผลสัมฤทธิ์

16. น้ำทะเลบริเวณชายฝั่งปนเปื้อนสารพลาสติก ขยะพลาสติกจำนวนมากที่ถูกทิ้งไปในทะเลแล้วเกิดการย่อยสลายตัวปนเปื้อนอยู่ในน้ำทะเล เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์เมื่อมีการบริโภคผลผลิตจากน้ำทะเล เช่น ระบบทางเดินหายใจ หอบหืด เป็นต้น ถือเป็นภัยรูปแบบใหม่ประเภทหนึ่ง น้ำทะเลปนเปื้อนสารพลาสติก เป็นภัยคุกคามที่ยังไม่ก่อความรุนแรงให้กับสังคมที่ชัดเจน แนวทางการแก้ไขปัญหา น้ำทะเลปนเปื้อนสารพลาสติก แบบยั่งยืนต้องรณรงค์ให้ประชาชนทุกพื้นที่ที่อาศัยอยู่บริเวณริมทะเลและแม่น้ำลำคลองที่ไหลลงสู่ทะเลให้ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติก และห้ามทิ้งโฟมหรือพลาสติกบริเวณชายหาด โดยเด็ดขาด ผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชายฝั่งทะเล

17. ฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง เป็นผลมาจากการก่อสร้างทั่วไปโดยเฉพาะโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่เส้นทางสายใต้ที่ใช้เวลาในการก่อสร้างต่อเนื่องระยะยาวและไม่มีมาตรการกำจัดฝุ่นที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจึงก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเป็นปัญหาทางด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง โครงการก่อสร้างถนนรถไฟฟ้าทางคู่เป็นโครงการระยะยาว ชาวบ้านจึงวิตกกังวลว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันผู้ประกอบการใช้รถบรรทุกน้ำฉีดระบฝุ่นอยู่เสมอแต่ยังไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองจากการก่อสร้างโครงการดังกล่าวต้องมีมาตรการควบคุมผู้รับเหมาให้ทำรั้วสูงเพื่อกันฝุ่นละอองและใช้น้ำฉีดระบฝุ่นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในบริเวณที่อยู่ใกล้ชุมชน นอกจากนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ป้องกันฝุ่นให้กับชาวบ้านในชุมชนเพื่อป้องกันหรือลดอันตรายจากฝุ่นละอองดังกล่าว

18. การอุบัติใหม่หรืออุบัติซ้ำของโรคระบาดบางชนิด โรคบางชนิดที่หายไปจากสังคมไทยแล้วกลับฟื้นคืนมาอีก เช่น โรคเท้าช้าง ไข้กาฬหลังแอ่น ไข้มาลาเรีย รวมทั้งไข้หวัด

นุก ซึ่งพบว่าติดมากับแรงงานต่างด้าวหรือชาวต่างประเทศที่เข้ามาโดยขาดการตรวจหรือการควบคุมทางด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ ในการนี้ มีหน่วยงานภาครัฐจากกระทรวงแรงงานและสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลักในการเฝ้าตรวจและแก้ปัญหาดำเนินการอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาการอุบัติใหม่หรืออุบัติซ้ำของโรคระบาดนั้น เน้นไปที่แรงงานต่างด้าว โดยต้องมิงงบประมาณและมาตรการที่เข้มงวดในการดำเนินการตรวจสุขภาพแรงงานหรือลูกจ้างชาวต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

19. การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่มีอยู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะงานทางด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่บางคนแสวงประโยชน์จากงานในหน้าที่ดังกล่าว รวมถึงการละเลยหรือเพิกเฉยต่อการบังคับใช้กฎหมายของผู้มีอำนาจหน้าที่จึงก่อให้เกิดปัญหารุนแรงขึ้น ทั้งภาครัฐและชุมชนต่างตระหนักและมีความร่วมมือกันรณรงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามอยู่เป็นลักษณะประจำ แต่ยังมีปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคม สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาจึงต้องเน้นไปที่ผู้มีอำนาจในการปกครองและข้าราชการให้มีจิตสำนึกในการบริหารจัดการที่ดีและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก และยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

20. ขยะและการกำจัดขยะมูลฝอย ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ขยะทั้งที่เกิดขึ้นจากการอุปโภคบริโภคของบุคคล สถานบริการและโรงงานต่างๆ หลายพื้นมีมากจนอยู่ในสภาพขยะล้นเมืองก่อให้เกิดทัศนอุจาดและเป็นภัยคุกคามรูปแบบหนึ่งต่อสภาพแวดล้อมและสังคมมาก ภาครัฐและชุมชนดำเนินการกำจัดขยะทั้งแบบฝังกลบและเผาทำลายอยู่แล้วหลายพื้นที่แต่ยังไม่เพียงพอเพราะขยะมีจำนวนมากเกินกว่าที่จะทำลายได้ด้วยวิธีการแบบเดิม อย่างไรก็ตามมีบางชุมชนที่เข้มแข็งจัดการกับขยะโดยการตั้งธนาคารขยะแล้วนำไปขายหรือใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นต้นแบบของการขยายผลนำไปใช้ในชุมชนอื่นต่อไปได้ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมืองเพชรบุรี ส่วนการแก้ปัญหาแบบยั่งยืนนั้นคงต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มาดำเนินการ เช่น การสร้างโรงงานกำจัดขยะประเภทที่ไม่สร้างมลพิษให้กับสภาพแวดล้อมโดยมีหลักประกันที่น่าเชื่อถือและมีสิ่งตอบแทนให้กับชุมชนที่ตั้งโรงงานกำจัดขยะบ้าง ส่วนผลสรุปเชิงปริมาณ พบว่า เกี่ยวกับการรับรู้ปัญหาของภัยคุกคามรูปแบบใหม่อยู่ในระดับปานกลาง การมีความร่วมมือของภาครัฐและชุมชนในการ

แก้ไขปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง และมีผู้เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ และชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาองค์ประกอบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่บ่งชี้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่เชิงปริมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของไทยในระดับชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กำหนดไว้ 9 ประเภท เช่น ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม การขาดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง ยาเสพติด ส่วนระดับท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีผู้วิจัยพบว่า นอกจากภัยคุกคามดังกล่าวแล้ว แยกย่อยได้อีกรวมเป็น 20 ประเภท เช่น อุทกภัย การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ การกระทำความผิดตามแนวชายแดน เทคโนโลยีสมัยใหม่ (smart phone) และปัญหาขยะ เป็นต้น

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคม 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านการเมืองการปกครอง เช่น ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม การกระทำความผิดตามแนวชายแดน 2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เช่น อุทกภัย ความยากจน แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง 3) ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ยาเสพติด เทคโนโลยีสมัยใหม่มลพิษจากขยะและการกำจัดขยะ 4) ผลกระทบทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศ น้ำเน่าเสีย ไฟป่า การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับท้องถิ่นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของภาราดา ชัยนิคม (2558 : ก) เรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่: กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งพบว่ามี 6 ประเภท ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางไซเบอร์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และการก่อการร้ายโดยภัยดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะขยายตัวรุนแรงมากขึ้น

2. แนวทางการจัดการที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของภาครัฐและชุมชน ในจังหวัดเพชรบุรี และแนวทางการแก้ปัญหาที่นำไปสู่การรักษาความมั่นคงในรูปแบบที่ยั่งยืนต่อไป

2.1 ผลกระทบด้านความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม ความแตกแยกทางความคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของคนในจังหวัดเพชรบุรีไม่รุนแรงถึงขั้นมี

ผลกระทบกับความมั่นคง มีแต่ความแตกแยกหรือความขัดแย้งอื่นๆ เช่น ด้านผลประโยชน์ ด้านการอนุรักษ์กับการพัฒนาซึ่งสามารถแก้ไขได้ในระดับจังหวัดและท้องถิ่นโดยการเจรจา ไกล่เกลี่ยและกระบวนการยุติธรรม สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้ง ระหว่างชุมชนท้องถิ่นในการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งสระ จังหวัดพัทลุง ของนิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ พบว่า กระบวนการคลี่คลายความขัดแย้ง มีหลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การเจรจาต่อรอง การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยบุคคลที่มีความเป็นกลาง การติดตามแก้ไขปัญหาของหน่วยงานภาครัฐแล้วนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม (นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ, 2557 : ก)

2.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่เกือบทุกประเภทส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ความยากจน อุทกภัย แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง การบุกรุกที่สาธารณะ ในการนี้ ภัยคุกคามด้านความยากจนในภาพรวม สอดคล้องกับบทความของธนพล สราญจิตร เรื่อง ปัญหาความยากจนของสังคมไทย ความว่า ความยากจนในสังคมไทยเป็นปัญหาระดับชาติ ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวมากขึ้นแต่รายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้นไม่ได้ถูกจัดสรรให้กับบุคคลทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันซึ่งภาครัฐต้องแก้ไขปัญหาค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นได้อย่างจริงจัง และป้องกันการเอาเปรียบของกลุ่มพ่อค้าคนกลางและนายจ้าง สำหรับเรื่องแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง

2.3 ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะเช่นเดียวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ คือ ภัยคุกคามเกือบทุกประเภทมีผลกระทบต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยาเสพติด แรงงานข้ามชาติและผู้หลบหนีเข้าเมือง สอดคล้องกับรายงานเกี่ยวกับ ความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศไทยเมื่อปี 2556 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีสาระสำคัญว่า สถานการณ์ด้านสังคมของจังหวัดเพชรบุรีจัดอยู่ในระดับปานกลาง คืออยู่ในลำดับที่ 44 ของประเทศ และพบว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อสังคมของจังหวัดเพชรบุรี มี 8 ประเภท ได้แก่ ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว การลักลอบเข้าเมืองการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาธารณะ ภัยโรคระบาด การก่อการร้าย และการก่ออาชญากรรม

2.4 ผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยคุกคามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น อุทกภัยป่าไม้ ทรัพยากรพืชและสัตว์ มลพิษต่างๆ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของณัฐวรรณ สุนทรวิโรจน์ (2556 : ก) เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต: กรณีศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน พบว่า การขาดสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน เช่น ป่าไม้ การใช้ที่ดิน ขยะมูลฝอย น้ำและอากาศเสีย เป็นต้น สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการในช่วงที่ผ่านมา ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะว่า 1) ด้านกฎหมายและการเมือง เนื่องจากกฎหมายขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้และการเกรงกลัวต่อผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น 2) ด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งประสบการณ์ในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 3) ด้านประชาชน ประชาชนคิดว่าปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ไกลตัวจึงไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรหรือตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. แนวทางในการแก้ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมแบบยั่งยืน

3.1 การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation) เป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้นโยบายของรัฐบาลประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด กล่าวคือ การนำนโยบายที่รัฐบาลประกาศใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการทางด้านความมั่นคงและพัฒนาสนองตอบความต้องการของประชาชน ไปแปลงเป็นแผนงานหรือโครงการที่มีแนวทาง กลไก การตรวจสอบและประเมินผลในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยมีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเจ้าภาพและตัวแสดงหลักนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์

3.2 หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) เป็นหลักการในการนำมาใช้ในการบริหารและปกครองประเทศให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ คือ 1) หลักนิติธรรม คือ การดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักกฎหมาย 2) หลักคุณธรรม คือ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม 3) หลักความโปร่งใส คือ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 4) หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้และตัดสินใจในแผนงานโครงการหรือการแก้ไขปัญหาต่างๆ 5) หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบรวมทั้งตรวจสอบได้ และ 6) หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับส่วนรวม

3.3 ปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption) คือ การใช้อำนาจในหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัวหรือการทุจริตโดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ อำนาจและอิทธิพลที่ตนมีอยู่

เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและหรือผู้อื่น โดยอาจมีสาเหตุมาจาก 1) ความโลภ 2) ค่านิยมในระบบอุปถัมภ์ 3) ระบบการควบคุมและตรวจสอบที่ขาดประสิทธิภาพ และ 4) สภาพทางการเมืองที่มีการแข่งขันอย่างเข้มข้นเพื่อช่วงชิงตำแหน่งทางการเมืองและผลประโยชน์ซึ่งเป็นปัญหาที่รุนแรงปัญหาหนึ่งของสังคมไทย สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาต้องปลูกฝังให้คนในสังคมมีจิตสำนึกในธรรมะ เช่น หิริโอตตปปะ คือความละอายและเกรงกลัวต่อบาป และผลักดันให้ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก และยกระดับเจตจำนงกับทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต (การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560 : 7-9)

3.4 การบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement) กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐและสังคมโดยมีเจ้าหน้าที่หรือพนักงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บังคับใช้ การฝ่าฝืนกฎหมายหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอาจมีหลายสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น เจตนาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวก เกิดความยุ่งยาก มีค่าใช้จ่ายสูง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือความจำเป็นบังคับ และเมื่อตรวจพบว่ามีกระทำความผิดกฎหมายแล้วเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่จะด้วยสาเหตุใดก็ตามจะทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาในสังคมได้ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของสังคมไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 การสร้างชุมชนเข้มแข็ง (Building a strong community) งานวิจัยฉบับนี้เน้นที่ความมั่นคงปลอดภัยของสังคมหรือชุมชน ดังนั้น การสร้างชุมชนเข้มแข็งจึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อความมั่นคงของชุมชนได้ แนวทางหนึ่งที่น่าจะใช้เป็นต้นแบบหรือสนับสนุนได้ เช่น การส่งเสริมหรือพัฒนาต่อยอดโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งเป็นโครงการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีกลมเกลียวกล่าวคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ร่วมกับคณะสงฆ์หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ขับเคลื่อนโครงการประกาศเชิญชวนชาวไทยทุกคนน้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ 1) นำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติ 2) ครอบครัวย่อเยี่ยว สังคมสงบสุข เกิดความปรองดองสมานฉันท์ 3) เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด รวมทั้งอบายมุขต่างๆ และ 4) พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง (วุฒิชัย สายบุญจง, 2561 : 119-129)

นอกจากหลักศีล 5 แล้ว ยังมีหลักธรรมและปรัชญาอื่นๆ อีกที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างสังคมไทยให้มั่นคงและยั่งยืนได้ เช่น หลักธรรมะ อปทานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นธรรมะอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง สาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมะที่ทำให้เกิดความสามัคคี เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้คนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทุกระดับ เช่น ครอบครัว ชุมชนไปจนถึงระดับประเทศหรือระดับโลก ส่วนหลักปรัชญาที่สำคัญ ได้แก่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางสายกลางสำหรับการดำรงชีวิตให้อยู่ได้แบบมั่นคงทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคมและรัฐ เพราะสอนให้คนและสังคมรู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม ทั้งนี้ การสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยธรรมะและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นทุนทางสังคมที่เป็นรากฐานของการสร้างสุขภาวะและความมั่นคงแบบยั่งยืนของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพแนวทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลงานวิจัย

1.1 ควรเผยแพร่ผ่านทางสถาบันการศึกษาและชุมชนในท้องถิ่นให้ได้รับรู้และตื่นตัวในการระมัดระวังป้องกันและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ภาคที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชุมชนมีความมั่นคงและปลอดภัยจากภัยคุกคามที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง

1.2 เห็นสมควรสอดแทรกความรู้จากผลงานวิจัยเข้าไปในกิจกรรมของหมู่บ้านศีล 5 เพื่อส่งเสริมและต่อยอดกิจกรรมดังกล่าวได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งน่าจะได้รับความสนใจบ้างไม่มากนักน้อยเพราะเป็นเรื่องของภัยใกล้ตัวของชุมชนจังหวัดเพชรบุรีโดยตรง

1.3 งานวิจัยฉบับนี้มีความเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ถึง 20 เรื่องมีประมาณมากเกินไปจึงขาดความละเอียดเชิงลึกในข้อมูลข่าวสารและแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาหรือรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จึงน่าจะมีการแยกหัวข้อเรื่องแต่ละเรื่อง แต่ละพื้นที่เพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ด้านอุทกภัย ภัยแล้ง ของจังหวัดเพชรบุรี และแนวทางการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน

2.2 รูปแบบการแก้ไขปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2.3 เพชรบุรี : ปัญหาขยะล้นเมืองและแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบ
ยั่งยืน

2.4 กระบวนการสร้างสังคมปลอดภัยจากยาเสพติดของจังหวัดเพชรบุรี

2.5 การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนในพื้นที่อำเภอแก่ง
กระเจาน จังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: การ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

คณะรัฐมนตรี. (2560). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-
2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

ณัฐวรรณ สุนทรวริทธิโชติ. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสาม
พันทิต: กรณีศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ของประชาชน. รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นิตา สิริพงศ์ทักษิณ. (2557). ความขัดแย้งระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับหน่วยงานรัฐในการใช้
ที่ดินสาธารณะประโยชน์ทุ่งสระ จังหวัดพัทลุง. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภารดา ชัยนิคม. (2558). ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่:
กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์. รายงานการวิจัย.
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

วุฒิชัย สายบุญจง. (2561). ชุมชนเข้มแข็งในทัศนะของชาวชุมชน : กรณีศึกษา บ้านปลาย
คลองบางโพธิ์เหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลบางโพธิ์เหนือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.
วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8 (1), 119-129.